

Vybudovat loděnici v Brně pomohl i prezident Ludvík Svoboda!

Paradoxem je, že Brno, ačkoliv nemá umělý vodní kanál, patří k místům, kde se rodí skvělí reprezentanti v kanoistice. Vřak také vůbec první domácí šampionát ve vodním slalomu se odbyl pod Brněnskou přehradou, a to už v roce 1937, tedy ještě v době, když se teprve začala stavět.

V sobotu 29. března pořádá Kanoé Klub Spoj Brno závody ve sjezdu. V současné době je v řekách tak málo vody, že se s největší pravděpodobností pojedou právě před loděnicí v brněnských Pisárkách. Definitivní rozhodnutí padne ve čtvrtek 27. března. Start prvního závodu je v 10.30, druhý začíná ve 12.30 hodin.

Když se řekne kajak, hned se většinou vybaví jméno pražské Štěpánky Hilgertové (45). Jenže třeba i rodačka z veletřního města Kateřina Hošková (29), dnes startující za USK Praha, se v roce 2002 stala na kajaku v Bratislavě evropskou šampionkou do 23 let v kategorii K1. V roce 2011 malická kanoistka vyhrála mistrovství světa v neolympijské kategorii K1. Vloni pomohla získat českému družstvu na světovém šampionátu stříbrnou medaili v závodě hlídek. V žebříčku Českého poháru 2013 ve slalomu byla v kategorii C1W nejlepší. I druhé místo patří pomyslně Brnu, a to zásluhou Martiny Satkové (15) z Kanoé Klubu Spoj Brno, trojnásobné juniorské mistryni světa ve sjezdu a sprintu na divoké vodě na kajaku a kanoi a brněnské vítězové šampionky v dlouhém sjezdu na kajaku. Čtvrtá z juniorského mistrovství světa ve vodním slalomu na kanoi se stala suverénně v kanoistice nejlepším loňským českým juniorským reprezentantem.

PETR PODROUŽEK

O vzniku dnešního Kanoé Klubu Spoj Brno se nedochovaly žádné písemné dokumenty a zakládající člen a praotec oddílu již není mezi námi. Verze o založení klubu se traduje ústně a byla několikrát na setkání pamětníků s drobnými odchylkami interpretována totožně.

Klub se zrodil na popud Stanislava Hamzika patrně v roce 1952. V té době byl zaměstnán jako učňovský mistr v brněnských Šmeralových závodech. Neměl zřejmě žádné hlubší znalosti o kanoistice, ale byl známým trampem s láskou k přírodě, táboráku a kytaře. Na jednom z prvních školení vodní turistiky, na kterém Stanislav Hamzík nechyběl, přijel na kontrolu generál Ludvík Svoboda, jenž se po odchodu z armády stal pověřencem vlády pro sport. Oba se dali do řeči a brněnský sportovec si budoucím prezidentovi posteskil, že sice založil oddíl kanoistiky, ale nemá loděnici. V té době klub totiž hostoval v loděnici brněnské Tesly (v Brně-Komině). Slovo dalo slovo a Stanislav Hamzík nejel na školení do Brna, ale zamířil do Prahy. Tam během jednoho dne vyřídil vše potřebné a domů si přivezl také peníze na stavbu nové loděnice. V Brně měl již tou dobou vyhlédnutý pozemek v místě bývalé ledárny, jež po postavení Brněnské přehrady přestala být potřebná.

Bohuslav Šamánek

Se stavbou loděnice (už v brněnské Veslařské ulici na pravém břehu řeky Svatky mezi Jundrovem a Pisárkami) se začalo v roce 1953 a už následující rok bylo hotovo. Budova byla sice postavena, ale nezoklaudoována. Chybělo v ní sociální zařízení, v areálu netekla pitná voda, připojená byla jen elektrina. Stavba byla určena pouze pro letní provoz. Nikdo tehdy neuvažoval, že se v budoucnosti bude trénovat také v zimě. Tělo se v kamnech hoblinami, které Stanislav Hamzík získával při výrobě pádel a lodí.

„Kolem roku 1955 došlo ke sjednocení tělovýchovy a oddíl byl přidělen pod TJ Spoj Brno, kterou vedl převážně zaměstnanci učiliště spojů. Zpočátku byla spolupráce s tělovýchovnou jednotou pro oddíl výhodná, protože se podařilo například vybavit šatny vyřazenými skříňkami z učiliště spojů. Rovněž bylo využíváno patronátního spojení s dopravním závodem spojů. Ten oddílů na závody půjčoval za výhodných podmínek automobil Praga V3S. Jízda pod plachtou nákladního vozu byla jedním z nezapomenutelných romantických zážitků,“ vzpomíná Bohuslav Šamánek, předseda a trenér klubu.

Oddíl měl kolem roku 1960 přibližně sto padesát členů. Z původního zaměření na vodní turistiku se začali postupně profilo-

vat rychlostní kanoisté a slalomáři. Problémem začínaly být nedostatečné prostory. Stanislav Hamzík z „ušetřeného“ materiálu Šmeralových závodů postavil dílnu, kde se vyráběly lodě pro stále zvyšující se počet zájemců. Zpočátku ještě dřevěné, postupně je nahradily laminátové. A protože se začaly dostávat sportovní úspěchy, byly oddílu z centra Českého svazu tělovýchovné jednoty přiděleny i další nové lodě.

„V té době existovalo v Brně šest oddílů kanoistiky, a tak rivalita byla obrovská. Soutěživost začala přerušat až do nebyvalých rozměrů. Postupně mezi nimi ustávala spolupráce a z jednotlivých oddílů se stávali konkurenti, což vedlo k větší specializaci jednotlivých závodníků. Do této doby nebylo výjimkou, že jeden člen stihl soutěžit v rychlosti, slalomu, sjezdu a ještě byl schopen absolvovat turistickou jízdu. V oddíle se utvořila skupina rychlostáků, slalomářů i turistů,“ říká Bohuslav Šamánek. Oddíl začal časem pořádat také závody. Asi v roce 1959 se v Brně za výstavěním uskutečnil první Veletřní slalom, jež byly velmi populární. V roce 1975 byla tato tradice ukončena z důvodu problému s vypouštěním vody z přehrad.

V tu dobu už objevil oddíl pro kanoistiku vhodný terén pod nově vybudovanou přehradou ve Víru, kam se na významné závody sjížděla kompletní špička slalomářů z celé republiky. Turistika pod vedením Stanislava Hamzika zažívala zlaté období. Rychlostní kanoistika tehdy vozila z mistrovských závodů medaile jako na běžícím pásu. O věhlas oddílu se zasloužila zejména rodina Hamzíkových, Kollhammer, Senkýř, Vitámvas, Příkrýl, Kosek, Hálová, Hrubý, Hrubá, Papírnik, Knötig a mnoho dalších.

Pověstné byly také výjizdky na Brněnskou přehradu, kde měl Stanislav Hamzík „pronajatou“ louku a kde mohl při táborovém ohni pomoci své nenapodobitelné produkce u mladých členů rozvíjet jejich romantické touhy. Při tak rozsáhlé činnosti se ale začalo zapomínat na údržbu loděnice. Ta pod náporom členů postupně chátrala, a tak oddílů nastaly vážné problémy. Budovatelské nadšení z počátku činnosti se začalo vytrácet. Původní členové zestárli, zakládali rodiny a docházelo ke generacím výměně.

V roce 1967 se začaly rýsovat nové možnosti, když Stanislav Hamzík postupně navázal spolupráci s Tábornickou unií. „V oddílu však docházelo ke stále většímu rozporům. Rychlostní kanoisté přestoupili do Královopolské a Mosilany. Většina sla-

lomářů si to namířila do Univerzity a Techniky Brno. V roce 1968 zůstalo v oddíle asi pětadvacet členů, z toho byli jen čtyři závodníci. V té době Stanislav Hamzík uvažoval vážně o předání loděnice právě Tábornické unii. V onom období ho ale postihla mozková příhoda a oddíl stál před problémem, co dál v objektu za nevyhovujících podmínek a s vyhlášením ochranného vodárenského pásma v Pisárkách,“ podotýká Bohuslav Šamánek.

Z těchto obtížných podmínek se podařilo novému předsedovi Oldřichu Kudlíčkovi získat finanční prostředky a bez zkušenosti se členové oddílu pustili do výstavby chybějícího sociálního zařízení, což trvalo tři roky. Bylo nutné vybudovat přípojku vody, plynu a kanalizace. Počet členů se ovšem zmenšil na pouhých osmnáct. Přes všechny problémy se nicméně podařilo loděnici přece jen zachránit.

Kolem roku 1975 začali do oddílu přicházet noví členové. Postupně se klub opět vybavoval vlastními silami postavenými loděmi. Z důvodu nedostatku vhodných vodních terénů pořádal oddíl závody v takových lokalitách, jakými jsou Veltrusy, Trnávka, Lip-tovský Mikuláš, Mohelno nebo Cacovice.

„Koncem osmdesátých let jsme navázali spolupráci s vodáckým oddílem Racek, který byl založen při domu pionýrů. Jejich náplň se však po dvou letech ukázala jako neslučitelná s naší činností. Šlo jim převážně o branné závody, partyzánský samopal, a odmítli závodit. Došlo k roztržce a k jejich odchodu z oddílu,“ říká Bohuslav Šamánek.

Oddíl nebyl v té době zastoupen v žádném orgánu krajského výboru Československého svazu tělovýchovy, a tak se místní závodníci nepodařilo dostat do tréninkových středisek mládeže. Tehdejší funkcionáři měli zájem do nich zařadit především svoje reprezentanty. Rovněž akce typu „Strané na počest, tělovýchově ku prospěchu“ byly založeny na loajálnosti a osobních známostech. V té době došlo znovu k ohrožení loděnice. Byl vyhlášen nový územní plán, ve kterém se uvažovalo s výstavbou silnice přes její objekt. Navíc se dodatečně přišlo na to, že budova nebyla zoklaudoována a stojí na pozemku, jenž nepatřil tělovýchovné jednotě. Výbor TJ se k problému tehdy postavil dost vlažně.

„To, co se stalo po listopadu 1989, nás překvapilo v mnoha směrech. Začal tlak od některých členů výboru tělovýchovné jednoty na privatizaci loděnice a ukončení činnosti kanoistického oddílu. Hospodaření oddílu bylo v rámci klubu oddělené a atmosféra začala být neúnosná. V roce 1992 došlo k dohodě s tělovýchovnou jednotou o osamostatnění klubu. Po dlouhých tahačích, kdy největším problémem byl nepořádek v hospodaření, se podařilo v roce 1993 administrativně majetek vypořádat a stali jsme se samostatnými. Práce a problémy, jež nám z tohoto rozhodnutí přibýly, se vyplatily. K dnešnímu dni jsme v Brně jediným oddílem, který z původní tělovýchovné jednoty zůstal fungující. Při této příležitosti se nám podařilo zejména dát do pořádku vlastnictví k loděnici, což se v pozdější době ukázalo jako největší úspěch. Dnes máme

Stanislav Hamzík

výtápěné šatny a dílnu, v níž se dají opravovat lodě také v zimě. V části loděnice jsme zřídili jednoduchou posilovnu. V rámci šetření se nám podařilo téměř celý objekt zateplit. Podle možnosti dokončujeme to, co naši předchůdci nestihli,“ tvrdí Bohuslav Šamánek.

Trénink bez proudící vody je však velmi obtížný. V době, kdy některé oddíly mají možnost trénovat na umělých kanálech denně, a to přímo u loděnice, se šance na úspěch snižuje. Z tohoto důvodu se klub

v poslední době zabývá převážně sjezdem na divoké vodě. Nejúspěšnější závodníci klubu je Martina Satková, jež vloni vybojovala na Mistrovství světa juniorů v Loferu tři zlaté a jednu bronzovou medaili.

V posledních měsících se znovu uvažuje v Brně o výstavbě umělého kanálu, který by zde měl zajistit pro vodní slalom lepší podmínky, a to v Pisárkách na místě původních usazovacích nádrží. Kanál by měl být dlouhý tři sta třiatřicet metrů. ■

Martina Satková: Umělý kanál bych v Brně brala všemi deseti

Velkou českou kanoistickou nadějí je Martina Satková, studující na brněnském Sportovním gymnázium Ludvíka Daňka. Také ona se zúčastní brněnských závodů koncem března.

Jaké priority na vodě v současné době máte? Sjezd, slalom, kajak, kánoje? V Brně jsem začínala jako závodnice na sjezdovém kajaku. Pak jsem se rozhodla věnovat také slalomu.

Až mnohem později jsem zkusila i slalomovou kánoji. A k tomu, abych mluvené rovněž propadla, mi stačilo jen pár tréninků. Tím pádem jsem to na kánoji zkusila i ve sjezdu. A protože se mi na závodech dařilo, začala jsem jezdit více, co se dá. Je to sice únavné, ale baví mě to, což je pro mě důležité. Takže, i když mám tři tituly mistrny světa ve sjezdu, rozhodla jsem zůstat také u slalomu. Budu tedy jezdit všechny kategorie, ale na světové scéně reprezentovat spíše jen ve sjezdu na kajaku a ve slalomu na kánoji.

Jaké máte nejbližší cíle? Co olympiáda v Brazílii?

Budu se snažit se umístit co nejlépe na slalomovém světovém šampionátu v Sydney, který proběhne na konci dubna. Chci si vyjet i nominací na slalomové makedonské mistrovství Evropy a na něm vybojovat případně co nejlepší umístění. Následovat bude nominace na mistrovství Evropy v Bosně a Hercegovině na závody ve sjezdu, kde se budu snažit obhájit loňské tituly. Pokusím se rovněž probojovat i do seniorské reprezentace. Ta bude mít mistrovství světa v Americe. Olympiáde jsem ještě moc nepřemýšlela, i když se o ni hodně mluvilo. Do Brazílie se určitě nepodívám, protože tam kategorie C1 ženy (na kánoji) ještě nebude (tato kategorie se zřejmě objeví hned na následující olympiádě po Rio, tedy v japonském Tokiu v roce 2020 – pozn. red.). ■

Proč jste si zvolila pro Brno tak netradiční sport, jakým je sjezd, slalom na vodě?

Dříve jsem závodně tancovala, ale kvůli změně trenéra jsem se rozhodla v tom nepokařovat. S kanoistikou začal už můj starší bratr Adam a já jsem, již jako malinka, měla k vodě kladný vztah. Byla jsem v oddílu sice nejmladší, ale moc mně pomohl jak bratr, tak i trenér Bohuslav Šamánek, jenž mě vozil dokonce i na soustředění. Měl se mnou trpělivost, za což jsem mu nesekutečně vděčná. Rozhodla jsem se tak pro kanoistiku, i když je pravda, že v Brně nemá zrovna kvalitní podmínky.

A dá se v Brně tedy vůbec kvalitně trénovat?

Dá, i když je pravda, že snad všude jinde mají lepší podmínky, než jaké mám já. Ale už jsem si za těch osm let zvykla ☺. Chodím běhat, do posilovny, jezdím sice na rovné vodě, ale i to je pro náš sport hodně důležité. Během školního roku nejzdám moc často na dlouhá soustředění, takže potřebovat na danou tras odjíždím až v pátky před závodem. Na vodě trávím potom prakticky celé léto.

Takže by to chtělo v Brně umělý kanál?

Každému, kdo má možnost trénovat na tekoucí vodě, to nesmírně prospěje. Já osobně bych z něj byla samozřejmě nadšená. Určitě bych se tak mohla více dotahovat na soupeřky. Navíc by se zde mohly uskutečnit třeba i světové závody, což by bylo skvělé. Přejí si, aby se kanál co nejdříve postavil.

Neuvažujete o přestoupení do oddílu s lepšími podmínkami?

Zatím jsem o tom moc nepřemýšlela, i když jsem už měla hodně nabídek. Lákali mě také do Prahy. Možná by to pro mě nějaký přínos mělo v tom, že bych mohla mít k dispozici slalomový kanál každý den. Chci ale dělat zatím vedle slalomu i sjezd, a to by mi v Praze nebylo umožněno. Nechtěla jsem tam jít ani studovat, myslím si totiž, že jsem ještě mladá a zatím mám dostatečně kvalitní tréninky i skvělého trenéra v Brně. V Praze bych nejspíše patřila do větší tréninkové skupiny a já jsem ráda, že se mi někdo věnuje individuálně. Jsem zde prostě nadmíru spokojená.

Kanoé Klub Spoj Brno: Jako nevhodnější věk pro začátek dobrého závodníka považujeme 8 až 10 let. Od jara do podzimu budeš chodit na loděnici minimálně 2x týdně. O prázdninách budeme pořádat týdenní soustředění. Na loděnici ti bude přidělena loď, pádlo, vesta a ostatní nutná výstroj. Oblečení si musíš donést svoje. Počítej s tím, že se namočíš, tak at se máš do čeho převléci. Při tréninku se ti bude věnovat trenér s asistenty, kteří ti vše vysvětlí. Všechno něco stojí, a tak i ty budeš muset zaplatit měsíční poplatek dvě stě korun. Pokud s námi někým jedeš, nebudeš si muset kromě stravy nic hradit. Dopravu na akce, startovné na závodech a nocleh ve spacáku hrají klub.

Lyžařský expert po olympiádě: Krásná střediska v místech, kde bylo jen medvědí doupě

PETR PODROUŽEK

Jan Holický (40) je bývalý český alpský lyžař, který startoval také na Zimních olympijských hrách 2002 v Salt Lake City, kde se v kombinaci umístil na dvacátém místě. Po ukončení aktivní závodní činnosti byl jmenován expertem České televize.

Jak se vám líbila olympiáda v Soči?

Pro mě to byly už čtvrté olympijské hry, takže mám co srovnávat. Musím přiznat, že pobyt v Soči na mně zanechal velmi pozitivní dojem. Rusové za posledních pár let zrealizovali neuvěřitelné projekty. Vybuovali velká a krásná střediska. Postavili je v oblastech, kde před osmi lety byl pouze hustý les a medvědí doupě. Kontrolování jsem byl pouze jednou při vstupu do bezpečnostní zóny, která byla chráněná z vnějšího od olympijského parku až po všechna horská sportoviště jako celek. Vedle chráněné zóny postavili Rusové vojenské bunkry, po stranách silnic byly radary, nad námi byly stále vidět vrtnulinky.

Kdo staví tratě na olympiádě?

Vědělo se už měsíc před olympiádou, že jedno kolo slalomu a slalom do superkombinace bude stavět chorvatský trenér Ante Kostelić. Ten je podepsán pod poněkud kontroverzními slalomami. Druhé kolo toho mužského bylo nad rámec únosné obtížnosti. Byl to takový „hla volam“, že řada špičkových závodníků do cíle nedojela. Kostelić rozestavěl branky způsobem, který sám pojmenovával „à la spirála“, kdy se nejedou dvě postavené branky za sebou rytmicky. Výsledkem je nepěkné lyžování s mnoha chybami.

Výkony lyžařů jsou dnes nesekutečně vyrovnané...

Jsou tak vyrovnané, že se rozdávají i dvě medaile stejné hodnoty. Možná by stálo za to zavést tisíce sekund. Technika jízdy, používaný materiál a jeho servis jsou otázky, které závodníci a jejich týmy řeší dnes a denně. Kupříkladu materiál kombinézy musí splňovat určitou propustnost vzduchu a je častým tématem před soutěžemi. Výběr lyží je závislý na závodníkovi i celém servisním týmu. Alchymii je samotné mazání, které obsahuje ingredience, jež jsou tajemstvím firem, a normální smrtnelník se je nikdy nedozví. Dříve se používaly uhrulovače, pasty, prášky, které měly za následek, že se skluznice sice zničila za jednu sezonu, ale lyže byly extrémně rychlé. Teď jsem zaslechl, že firma Briko používá nějakou záračnou vodičku, tak uvidíme.

Jak velkou šanci má dítě z Brna dostat se v alpském lyžování do světové špičky?

Stejnou jako dítě ze Špindlerova Mlýna. Obecně platí, že když se dítě na lyžích bojí, zpravidla nebude rychle lyžovat nikdy. Obavy z rychlosti a případného pádu ale do určitého věku nepociťují. Až časem zaregistrují, že když spadnou, tak to může bolet. Tudiž velkou roli začíná hrát psychika. Pokud rodiče uvažují do budoucna o vrcholovém sjezdovém lyžování, mělo by dítě začít nejspíše v pěti letech. Ty nejnadanější někdy končí zbytečně brzy v důsledku špatného vedení, nebo je začne bavit něco jiného. K vítězství potřebujete určitý talent, pevné zdraví, chuť a také štěstí. U nás lyžaři dozrávají později než třeba v Rakousku. Jsme dále od hor, tak je to pro mladé české sjezdače náročnější.

Jak učít lyžovat ty nejmenší?

Děti mají neuvěřitelnou rovnováhu a naučí se velmi rychle balancovat na lyžích. Zážitek z jízdy a skluzu je to nejdůležitější. To, že se dopraví z bodu A do bodu B na lyžích, které kloužou po sněhu, je pro ně nový, fantastický pocit. Na velmi mírné sjezdovce jsem pro udržení rychlosti a směru jízdy dítěte používal popruhy. Dítě tak má možnost jet v podstatě samo. Pouze v momentě, kdy se mu to více rozjede, tak jej zpomalíme či správně nasměrujeme. Není moc dobré lyžovat s dětmi mezi nohama, nebo je jakkoliv držet. V tu chvíli totiž cítí podporu a začínají si tím deformovat rovnovážný postoj. U malých dětí je vhodné začínat na širokém mírném svahu s dojezdem do roviny, kde se nepohybuje příliš mnoho lidí. Učit malé děti plazit není vhodné. Zpočátku by měly jezdit napříč svahem. To proto, aby se naučily stavět lyže na hrany. ■

Jan Holický (vpravo) s Ondrou Bankem po úspěšném závodě na ZOH Soči, kde Bank vybojoval 5. místo v obřím slalomu

